هەڵاوسان بۆ هەشت مانگ بەرزبوەوە و 800 هەزار هاووڵاتی تر کەوتنە ژێر هێڵی هەژاری

(هەڤاڵ/ ئاشنا ی هەڤپەیڤین)

هەڵاوسان بۆ هەشتەمین مانگی لەسەر یەک بەرزبوەوە و گەیشتە ٩ خاڵ و ٤ دەیان لە سەدا، ئەمەش وای کردووە ٨٠٠ هەزار هاووڵاتی تر بکەوێتە ژێر هێڵی هەژارییەوە. ئەمە ئەو ئەنجامەیە کە ئاژانسی ئامار و لێکۆڵینەوەی ئابووری لە ڕاپۆرتێکی هاوبەشدا ڕایگەیاندووە، کە ئاماژە بە زیادبوونی ڕێژەی هەژاری لە هەرێمی کوردستان دەکات بەهۆی بەرزبوونەوەی نرخی کاڵا و خزمەتگوزارییەکان.

ڕاپۆرتەکە دەڵێت، ڕێژەی هەژاری لە هەرێمی کوردستان لە ساڵی ٢٠٢٠ەوە بەردەوام لە زیادبووندایە، بەڵام ئەو ساڵ بەهۆی کۆرۆنا و داخستنی زۆربەی چالاکییە ئابوورییەکانەوە، ڕێژەکە گەیشتە ٢٥.٦٪ و دواتر بۆ ٢٠.٤٪ لە ساڵی ٢٠٢١ دابەزی. بەڵام ئێستا ئەو ڕێژەیە گەڕاوەتەوە بۆ ئاستی ساڵی ٢٠١٩ و ٩٩ هەزار هاووڵاتی تر کەوتوونەتە ژێر هێڵی هەژارییەوە.

ڕێبوار عەلی ئەحمەد، وەزیری ئابووری و بازرگانی هەرێمی کوردستان، لە کۆنگرەیەکی ڕۆژنامەوانیدا لە هەولێر ڕایگەیاند: «ئەم ژمارانە ئاماژەن بۆ ئەوەی کە خێزانەکان بە ڕاستی هەستی بە قورسایی ژیان کردووە، بەڵام ئێمە هەوڵ دەدەین بە هەموو شێوەیەک کاریگەری ئەم قەیرانە کەم بکەینەوە بۆ سەر هەژارترین کۆمەڵگاکان.» بەڵام ڕەخنەگران پێیان وایە ئەو هەنگاوانەی ڕاگەیەندراون بەس نین و پێویستیان بە پلانێکی درێژخایەن هەیە.

هۆکارە سەرەکییەکانی بەرزبوونەوەی هەژاری دەگەڕێتەوە بۆ بەرزبوونەوەی نرخی خۆراک و کرێی خانوو، کە بە تێکڕا ٣٢٪ بەرزبوونەتەوە لە ساڵێکدا. هاووڵاتیان دەڵێن داهاتەکانیان بەرامبەر بەم گرانییە ناگونجێت و زۆربەی خێزانەکان ناچار بوون چەند خواردنێک لە سفرەکانیان کەم بکەنەوە. هەروەها ڕاپۆرتەکە ئاماژە بە کەمبوونەوەی بەرچاوی ئیشکردن لە بواری بیناسازی و بازرگانیدا دەکات، کە بەشێکی گەورەی دانیشتوانی پێوە سەرقاڵ بوون.

لە ئاکامدا، ئەو خێزانانەی پێشتر بە دەستکورتی دەژیان، ئێستا بە زەحمەت دەتوانن پێداویستییە سەرەتاییەکانیان دابین بکەن. ئەمەش وای کردووە زیاتر لە ٤٠ هەزار خێزان داوای یارمەتی دارایی لە وەزارەتی کاروباری کۆمەڵایەتی بکەن، کە ژمارەیەکی بەرچاوە بەراورد بە ساڵانی ڕابردوو. ئەو وەزارەتە ڕایگەیاندووە کە بودجەی تایبەت بە بەرنامەی یارمەتیدانی هەژارانی ساڵی ٢٠٢٣ بە ٢١.٥ ملیار دینار دانراوە، بەڵام ڕەخنەگران پێیان وایە ئەو بڕە بەراورد بە ژمارەی ڕاستەقینەی هەژاران زۆر کەمە.

لە ڕووی ئابووریی ماکرۆوە، ئاژانسی ئامار و لێکۆڵینەوەی ئابووری ئاماژە بە کەمبوونەوەی ڕێژەی گەشەی ئابووری دەکات، کە لە ٧.٢٪ لە ساڵی ٢٠٢١ەوە بۆ ٣.١٪ لە ساڵی ٢٠٢٢ دابەزیوە. ئەو ئاژانسە پێشبینی دەکات ئەگەر هەنگاوی کاریگەر نەنرێن، ڕێژەی هەژاری لە ساڵی ٢٠٢٣دا بگاتە ٢٣٪ و ژمارەی هاووڵاتیانی ژێر هێڵی هەژاری بگاتە نزیکەی ٩٥٠ هەزار کەس.

ئەندامانی پەرلەمانی کوردستان لە ڕەخنەکانیاندا ئاماژەیان بە ئەنجامەکانی ڕاپرسییەکی ئەنجامدراو کردووە، کە تێیدا ٧٨٪ی هاووڵاتیان ڕایانگەیاندووە کە ئاستی ژیانیان لە ساڵی ڕابردووەوە دابەزیوە. ئەو ڕاپرسییە لەلایەن ناوەندی ڕاپرسی ڕامان لە هەولێر ئەنجامدراوە و ٢٤٠٠ کەس بەشداری تێدا کردووە. ئەو ناوەندە ڕایگەیاندووە کە هەڵەی ڕاپرسییەکە ٣٪ ± دەبێت.

ئەنجامەکانی ڕاپرسی ڕامان

بابەت	ڕێژە
ئاستی ژیان دابەزیوە	٧٨٪
ناتوانن کرێی خانوو بدەن	٦٣٪
قەرزیان زیادکردووە	٥٩٪
بیر لە کۆچکردن دەکەنەوە	٣٤٪

ئەو ڕاپرسییە دەریخستووە کە زۆربەی هاووڵاتیان پێیان وایە حکومەت بە تەواوی بایەخ بە کێشەکانیان نادات. ئەو ڕاپرسییە ئاماژە بە ئەوەش دەکات کە ٦٣٪ی بەشداربووان ڕایانگەیاندووە کە بە زەحمەت دەتوانن کرێی خانوو بدەن، و ٥٩٪یان ڕایانگەیاندووە کە قەرزیان زیادکردووە بۆ ئەوەی بتوانن ژیانی ڕۆژانە بەڕێوە ببەن.

ئەندامانی پەرلەمانی کوردستان لە ڕەخنەکانیاندا ئاماژەیان بە ئەنجامەکانی ڕاپرسییەکی ئەنجامدراو کردووە، کە تێیدا ٧٨٪ی هاووڵاتیان ڕایانگەیاندووە کە ئاستی ژیانیان لە ساڵی ڕابردووەوە دابەزیوە. ئەو ڕاپرسییە لەلایەن ناوەندی ڕاپرسی ڕامان لە هەولێر ئەنجامدراوە و ٢٤٠٠ کەس بەشداری تێدا کردووە. ئەو ناوەندە ڕایگەیاندووە کە هەڵەی ڕاپرسییەکە ٣٪ ± دەبێت.

ئەنجامەکانی ڕاپرسی ڕامان

بابەت	ڕێژە
ئاستی ژیان دابەزیوە	٧٨٪
ناتوانن کرێی خانوو بدەن	٦٣٪
قەرزیان زیادکردووە	٥٩٪
بیر لە کۆچکردن دەکەنەوە	٣٤٪

ئەو ڕاپرسییە دەریخستووە کە زۆربەی هاووڵاتیان پێیان وایە حکومەت بە تەواوی بایەخ بە کێشەکانیان نادات. ئەو ڕاپرسییە ئاماژە بە ئەوەش دەکات کە ٦٣٪ی بەشداربووان ڕایانگەیاندووە کە بە زەحمەت دەتوانن کرێی خانوو بدەن، و ٥٩٪یان ڕایانگەیاندووە کە قەرزیان زیادکردووە بۆ ئەوەی بتوانن ژیانی ڕۆژانە بەڕێوە ببەن.

بەردەوامی لە لاپەڕە ٧ ستوونی ٤

هەڵاوسان بۆ هەشت مانگ بەرزبوەوە و 800 هەزار هاووڵاتی تر کەوتنە ژێر هێڵی هەژاری

(هەڤاڵ/ ئاشنا ی هەڤپەیڤین)

هەڵاوسان بۆ هەشتەمین مانگی لەسەر یەک بەرزبوەوە و گەیشتە ٩ خاڵ و ٤ دەیان لە سەدا، ئەمەش وای کردووە ٨٠٠ هەزار هاووڵاتی تر بکەوێتە ژێر هێڵی هەژارییەوە. ئەمە ئەو ئەنجامەیە کە ئاژانسی ئامار و لێکۆڵینەوەی ئابووری لە ڕاپۆرتێکی هاوبەشدا ڕایگەیاندووە، کە ئاماژە بە زیادبوونی ڕێژەی هەژاری لە هەرێمی کوردستان دەکات بەهۆی بەرزبوونەوەی نرخی کاڵا و خزمەتگوزارییەکان.

ڕاپۆرتەکە دەڵێت، ڕێژەی هەژاری لە هەرێمی کوردستان لە ساڵی ٢٠٢٠ەوە بەردەوام لە زیادبووندایە، بەڵام ئەو ساڵ بەهۆی کۆرۆنا و داخستنی زۆربەی چالاکییە ئابوورییەکانەوە، ڕێژەکە گەیشتە ٢٥.٦٪ و دواتر بۆ ٢٠.٤٪ لە ساڵی ٢٠٢١ دابەزی. بەڵام ئێستا ئەو ڕێژەیە گەڕاوەتەوە بۆ ئاستی ساڵی ٢٠١٩ و ٩٩ هەزار هاووڵاتی تر کەوتوونەتە ژێر هێڵی هەژارییەوە.

ڕێبوار عەلی ئەحمەد، وەزیری ئابووری و بازرگانی هەرێمی کوردستان، لە کۆنگرەیەکی ڕۆژنامەوانیدا لە هەولێر ڕایگەیاند: «ئەم ژمارانە ئاماژەن بۆ ئەوەی کە خێزانەکان بە ڕاستی هەستی بە قورسایی ژیان کردووە، بەڵام ئێمە هەوڵ دەدەین بە هەموو شێوەیەک کاریگەری ئەم قەیرانە کەم بکەینەوە بۆ سەر هەژارترین کۆمەڵگاکان.» بەڵام ڕەخنەگران پێیان وایە ئەو هەنگاوانەی ڕاگەیەندراون بەس نین و پێویستیان بە پلانێکی درێژخایەن هەیە.

هۆکارە سەرەکییەکانی بەرزبوونەوەی هەژاری دەگەڕێتەوە بۆ بەرزبوونەوەی نرخی خۆراک و کرێی خانوو، کە بە تێکڕا ٣٢٪ بەرزبوونەتەوە لە ساڵێکدا. هاووڵاتیان دەڵێن داهاتەکانیان بەرامبەر بەم گرانییە ناگونجێت و زۆربەی خێزانەکان ناچار بوون چەند خواردنێک لە سفرەکانیان کەم بکەنەوە. هەروەها ڕاپۆرتەکە ئاماژە بە کەمبوونەوەی بەرچاوی ئیشکردن لە بواری بیناسازی و بازرگانیدا دەکات، کە بەشێکی گەورەی دانیشتوانی پێوە سەرقاڵ بوون.

لە ئاکامدا، ئەو خێزانانەی پێشتر بە دەستکورتی دەژیان، ئێستا بە زەحمەت دەتوانن پێداویستییە سەرەتاییەکانیان دابین بکەن. ئەمەش وای کردووە زیاتر لە ٤٠ هەزار خێزان داوای یارمەتی دارایی لە وەزارەتی کاروباری کۆمەڵایەتی بکەن، کە ژمارەیەکی بەرچاوە بەراورد بە ساڵانی ڕابردوو. ئەو وەزارەتە ڕایگەیاندووە کە بودجەی تایبەت بە بەرنامەی یارمەتیدانی هەژارانی ساڵی ٢٠٢٣ بە ٢١.٥ ملیار دینار دانراوە، بەڵام ڕەخنەگران پێیان وایە ئەو بڕە بەراورد بە ژمارەی ڕاستەقینەی هەژاران زۆر کەمە.

لە ڕووی ئابووریی ماکرۆوە، ئاژانسی ئامار و لێکۆڵینەوەی ئابووری ئاماژە بە کەمبوونەوەی ڕێژەی گەشەی ئابووری دەکات، کە لە ٧.٢٪ لە ساڵی ٢٠٢١ەوە بۆ ٣.١٪ لە ساڵی ٢٠٢٢ دابەزیوە. ئەو ئاژانسە پێشبینی دەکات ئەگەر هەنگاوی کاریگەر نەنرێن، ڕێژەی هەژاری لە ساڵی ٢٠٢٣دا بگاتە ٢٣٪ و ژمارەی هاووڵاتیانی ژێر هێڵی هەژاری بگاتە نزیکەی ٩٥٠ هەزار کەس.

ئەندامانی پەرلەمانی کوردستان لە ڕەخنەکانیاندا ئاماژەیان بە ئەنجامەکانی ڕاپرسییەکی ئەنجامدراو کردووە، کە تێیدا ٧٨٪ی هاووڵاتیان ڕایانگەیاندووە کە ئاستی ژیانیان لە ساڵی ڕابردووەوە دابەزیوە. ئەو ڕاپرسییە لەلایەن ناوەندی ڕاپرسی ڕامان لە هەولێر ئەنجامدراوە و ٢٤٠٠ کەس بەشداری تێدا کردووە. ئەو ناوەندە ڕایگەیاندووە کە هەڵەی ڕاپرسییەکە ٣٪ ± دەبێت.

ئەنجامەکانی ڕاپرسی ڕامان

بابەت	ڕێژە
ئاستی ژیان دابەزیوە	٧٨٪
ناتوانن کرێی خانوو بدەن	٦٣٪
قەرزیان زیادکردووە	٥٩٪
بیر لە کۆچکردن دەکەنەوە	٣٤٪

ئەو ڕاپرسییە دەریخستووە کە زۆربەی هاووڵاتیان پێیان وایە حکومەت بە تەواوی بایەخ بە کێشەکانیان نادات. ئەو ڕاپرسییە ئاماژە بە ئەوەش دەکات کە ٦٣٪ی بەشداربووان ڕایانگەیاندووە کە بە زەحمەت دەتوانن کرێی خانوو بدەن، و ٥٩٪یان ڕایانگەیاندووە کە قەرزیان زیادکردووە بۆ ئەوەی بتوانن ژیانی ڕۆژانە بەڕێوە ببەن.

بەردەوامی لە لاپەڕە ٧ ستوونی ٤

هەفتەنامەی ئاسۆی ئابووری — ژمارە ٣٥٣٢١٢٧ — ساڵی ٢٠٢٢ — تیراژ ٨٣٠٠٢٨ — نرخ ٥٠٠ دینار